

**Metodická pomůcka odboru 23 – daňového, Celního úřadu Praha Ruzyně a
Úřadu pro civilní letectví ČR**
**Osvobození leteckých pohonných hmot od spotřební daně v návaznosti na účel
jejich použití a vedení dokumentace na palubách letadel**

Č.j. 19183/2020-900000-231

V Praze dne 16.04.2020

**ČÁST PRVNÍ
ÚVODNÍ USTANOVENÍ**

**Čl. 1
Účel a předmět úpravy**

Účelem této metodické pomůcky (dále jen „MP“) je upravit a sjednotit základní pojmosloví jednotlivých druhů leteckých činností, na které se vztahuje osvobození leteckých pohonných hmot od spotřební daně v návaznosti na účel jejich použití a vedení dokumentace na palubách letadel.

**Čl. 2
Právní úprava**

Právními podklady pro činnosti orgánů celní správy v oblasti nakládání s leteckými pohonnými hmotami (dále jen „LPH“) jsou tyto právní předpisy:

- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoSPD“),
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o civilním letectví“),
- Vyhláška č. 108/1997 Sb., kterou se provádí zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“),
- Letecké předpisy L 6/I, L 6/II a L 6/III - Provoz letadel, Část I, Část II a Část III,
- Letecké předpisy L 8 - Letová způsobilost letadel a L 8/A - Letová způsobilost letadel - postupy,
- Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1139 ze dne 4. července 2018 o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a o zřízení Agentury Evropské Unie pro bezpečnost letectví, kterým se mění nařízení (ES) č. 2111/2005, (ES) č. 1008/2008, (EU) č. 996/2010, (EU) č. 376/2014 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/30/EU a 2014/53/EU a kterým se zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 552/2004 a (ES) č. 216/2008 a nařízení Rady (EHS) č. 3922/91 (dále jen „základní nařízení“),

- Nařízení Komise (EU) č. 965/2012 ze dne 5. října 2012, kterým se stanoví technické požadavky a správní postupy týkající se letového provozu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 (dále jen „nařízení EU č. 965/2012“),
- Rozsudky Soudního dvora EU - C - 79/10 a C - 250/10.

Čl. 3 Základní pojmy

Pro účely této MP se rozumí:

- LPH letecké pohonné hmoty benzínového typu uvedené pod kódem nomenklatury 2710 12 31 nebo 2710 12 70 nebo tryskové palivo uvedené pod kódem nomenklatury 2710 19 21,
- Kódem nomenklatury pro účely daně z minerálních olejů číselné označení vybraných výrobků uvedené v nařízení Rady o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku ve znění platném k 1. lednu 2018,
- Podnikáním na území České republiky činnost vymezená zákonem vedoucí k dosažení zisku. Podle § 420 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku ve znění pozdějších předpisů „Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“,
- Transferovaným letadlem letadlo, kterému EASA vydala nebo uznala typové osvědčení, popř. schválila letové podmínky,
- EASA (European Union Aviation Safety Agency) - Agentura Evropské unie pro bezpečnost letectví,
- Annexovaným letadlem letadlo, jehož osvědčení typové způsobilosti nebylo převedeno do působnosti EASA a neplatí pro ně základní nařízení ani nařízení EU č. 965/2012. Definice annexovaných letadel je uvedena v Příloze I základního nařízení.

Pro provoz a činnosti transferovaných letadel se použije ustanovení evropské legislativy.

Provoz a činnosti annexovaných letadel musí být i nadále zajišťovány dle národních pravidel (zákon o civilním letectví, vyhláška a příslušné části předpisů řady L 6).

ČÁST DRUHÁ NAKLÁDÁNÍ S LPH

Čl. 4 Letecké činnosti dle národní legislativy

Podle § 49 odst. 6 ZoSPD jsou od spotřební daně osvobozeny LPH používané jako pohonná hmota **pro leteckou dopravu, letecké práce, zkoušení, opravu nebo údržbu letadel**, s výjimkou minerálních olejů používaných pro soukromé rekreační létání.

Soukromým rekreačním létáním se pro účely ZoSPD rozumí používání letadla jeho vlastníkem nebo právnickou nebo fyzickou osobou, která je oprávněna je používat na základě nájmu nebo jiným způsobem jinak než pro účely podnikání, zejména jinak než pro přepravu cestujících nebo zboží, pro poskytování služeb letadly za úplatu nebo pro potřeby orgánů veřejné správy.

Za leteckou dopravu lze v souladu se zákonem o civilním letectví považovat dopravu osob, zvířat, zavazadel, pošty nebo jiného nákladu letadlem **za úplatu**.

Letecké práce jsou v souladu se zákonem o civilním letectví letecké činnosti, při nichž letecký provozovatel využívá letadlo k pracovní činnosti **za úplatu**. Leteckými pracemi se dále rozumějí vyhlídkové lety, využití letadla leteckým provozovatelem při výuce v leteckých školách a činnost leteckých škol. Podle zákona o civilním letectví lze letecké práce rozlišit na:

- letecké činnosti pro potřeby státu – přeprava ústavních činitelů, výkon státní správy;
- letecké činnosti pro vlastní potřebu - lety, kterými zajišťuje právnická nebo fyzická osoba podnikatelskou nebo jinou činnost, k níž je oprávněna podle zvláštních předpisů;
- rekreační a sportovní létání - užívání letadla pro vlastní potřebu nebo potřebu jiných osob za účelem rekreace, osobní dopravy nebo sportu, které není uskutečňováno za účelem zisku. Rekreační a sportovní létání lze provozovat pouze letadly s maximální vzletovou hmotností menší než 5,7 t a s celkovým počtem sedadel pro cestující menším než 9. LPH, použité na tyto činnosti, které nejsou poskytovány za úplatu, **nejsou osvobozeny** od spotřební daně;
- letecká veřejná vystoupení. LPH použité na tyto činnosti **nejsou osvobozeny** od spotřební daně.

Pokud jsou LPH použity také pro následující činnosti, **nejsou osvobozeny** od spotřební daně (jedná se o demonstrativní výčet):

- soutěžní lety,
- lety do letecké opravy a zpět (viz rozsudek ve věci C-79/10),
- použití vlastního letadla k zajištění cest svých zaměstnanců k zákazníkům nebo do místa konání veletrhů (viz rozsudek ve věci C-79/10),

Leteckými pracemi jsou podle § 20 vyhlášky také zvláštní provoz podle nařízení EU č. 965/2012 a dále letecké činnosti, při kterých se využívá letadlo jako pracovní stroj za účelem podnikání:

- 1) k leteckým pracím v zemědělství,
- 2) k hašení požárů nebo zdolávání jiných mimořádných událostí (Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.) a řešení krizových situací (Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů),
- 3) k leteckým pracím v lesním hospodářství a ochraně životního prostředí,
- 4) k leteckým pracím ve stavebnictví,
- 5) k rozhazování letáků,
- 6) k vlekům kluzáků,
- 7) k vlekům reklamních transparentů,
- 8) ke kontrolním, měřicím, pozorovacím a hlídkovým letům,
- 9) k provádění leteckého snímkování,
- 10) k výsadkovým letům,
- 11) k letům při pátrání a záchraně.

Na všechny tyto činnosti lze uplatnit osvobození od spotřební daně.

Letecké práce může podle § 74 zákona o civilním letectví provozovat fyzická osoba s trvalým pobytem a právnická osoba se sídlem v ČR jen na základě povolení, které vydává na základě žádosti úřad pro civilní letectví.

Zkoušením letadel jsou podle leteckého předpisu L 8 lety prototypů letadel při jejich vývoji a ověřování, lety nově vyrobených letadel, lety po opravách, po konstrukčních úpravách, lety pro

dokončení technologického procesu údržby, lety pro obnovení nebo prodloužení Osvědčení letové způsobilosti, resp. pro jeho vydání.

Údržbou letadla se v souladu s leteckým předpisem L8 rozumí provádění úkonů, potřebných k zajištění zachování letové způsobilosti letadla, zahrnující kteroukoliv z následujících činností nebo jejich kombinaci: generální opravu, prohlídku, výměnu dílů, odstranění závady a provedení modifikace nebo opravy a dále provádění úkonů na letadle, motoru, vrtuli nebo přidružené letadlové části potřebných k zajištění jejich zachování letové způsobilosti (soubor postupů, jejichž prostřednictvím letadlo, motor, nebo letadlová část vyhovuje platným požadavkům letové způsobilosti a zůstává ve stavu pro bezpečný provoz po celou dobu své provozní životnosti), zahrnující kteroukoliv z následujících činností nebo jejich kombinaci: generální opravu, prohlídku, výměnu dílů, odstranění závady a provedení modifikace nebo opravy.

Opravou letadla se v souladu s leteckým předpisem L8 rozumí obnova výrobku letadlové techniky do stavu letové způsobilosti, definovaného příslušnými požadavky letové způsobilosti a obnova letadla, motoru, vrtule nebo přidružené letadlové části do stavu letové způsobilosti, v souladu s příslušnými požadavky letové způsobilosti, poté, co došlo k jeho poškození nebo opotřebení.

Čl. 5

Letecké činnosti dle evropské legislativy

Dle základního nařízení lze provoz letadel klasifikovat na:

- obchodní provoz
- neobchodní provoz

Obchodním provozem podle článku 140 bod 2 písm. a) základního nařízení s odkazem na článek 3 písm. i) nařízení (ES) č. 216/2008 jakýkoliv provoz letadla za úplatu nebo jinou protihodnotu, jenž je přístupný veřejnosti, nebo pokud není přístupný veřejnosti, který je prováděn na základě smlouvy mezi provozovatelem a zákazníkem, přičemž zákazník nemá nad provozovatelem kontrolu. Mezi obchodní provoz lze zařadit leteckou dopravu CAT, zvláštní obchodní provoz SPO a letecký výcvik prováděný oprávněnou organizací za úplatu.

- Obchodní leteckou dopravou (CAT -commercial air transport) podle čl. 3 bodu 24 základního nařízení provoz letadel pro přepravu cestujících, nákladu nebo pošty za úplatu nebo jiné hodnotné protiplnění.
- Zvláštním provozem SPO podle čl. 2 bod 7 nařízení EU č. 965/2012 jakýkoliv provoz mimo obchodní leteckou dopravu, kdy je letadlo použito pro zvláštní činnost, jako je zemědělství, výstavba, snímkování, průzkum, pozorování a hlídkování a letecká reklama.

Zvláštním provozem SPO se dle Rozhodnutí výkonného ředitele EASA č. 2015/006/R ze dne 31.01.2015, část GM 1 SPO.GEN.005 rozumí následující činnosti:

- 1) lety vrtulníků s vnějším nákladem,
- 2) průzkumné lety vrtulníků,
- 3) lety s vnějším lidským nákladem,
- 4) lety s padákovými seskoky a seskoky volným pádem (skydiving),
- 5) zemědělské lety,
- 6) lety pro letecké snímkování,
- 7) vlečení kluzáků,
- 8) reklamní lety,

- 9) kalibrační lety,
- 10) letecké stavební práce včetně montáže elektrického vedení, ořezu stromů (*clearing saw operation*),
- 11) práce při úniku ropy,
- 12) práce při odstřelu lavin,
- 13) zeměměřičské práce, včetně letecké fotogrammetrie, činnosti při regulaci znečišťujících látek,
- 14) lety pro mediální zpravodajství, televizní a filmové lety,
- 15) lety při hromadných společenských akcích, včetně ukázek létání a soutěžních letů;
- 16) akrobatické lety,
- 17) lety pro pastevecké účely a záchranu zvířat, veterinární lety se shazováním očkovacích látek,
- 18) pohřební obřady na moři,
- 19) vědecko-výzkumné,
- 20) umělé vyvolávání srážek,
- 21) zážitkové lety – lety zahrnující extrémní akrobatické manévry prováděné s cílem umožnit osobám na palubě zažít nulovou gravitaci, vysoké násobky přetížení nebo podobné pocity.

Na LPH použité pro činnosti spadající do zvláštního provozu SPO pod bodem 15, 16, a 21, zvláštního neobchodního provozu, neobchodního provozu (s výjimkou výcvikových letů prováděných oprávněnou organizací za úplatu), soutěžních letů a leteckých veřejných vystoupení se osvobození od spotřební daně nevztahuje.

V části AMC1 SPO.GEN.005 Rozhodnutí výkonného ředitele EASA č. 2015/006/R ze dne 31.01.2015 jsou dále uvedena kritéria, která by měli provozovatelé při určování, zda daná činnost spadá do oblasti zvláštního provozu, zvážit.

Neobchodním provozem neobchodní lety v rámci všeobecného letectví, lety pro vlastní potřebu, lety pro účely rekreace a sportu. Mezi neobchodní provoz lze zařadit:

- NCC podle přílohy VI nařízení EU č. 965/2012 - neobchodní provoz složitých motorových letadel,
 - **Složitě motorové letadlo:**
 - Letoun
 - ◆ s maximální certifikovanou vzletovou hmotností vyšší než 5 700 kg nebo
 - ◆ s osvědčením pro maximální počet sedadel pro cestující vyšší než 19 nebo
 - ◆ s osvědčením pro provoz s posádkou složenou nejméně ze dvou pilotů nebo
 - ◆ vybavené proudovým motorem či proudovými motory nebo více než jedním turbovrtulovým motorem,
 - vrtulník
 - ◆ s osvědčením pro maximální vzletovou hmotnost vyšší než 3 175 kg nebo
 - ◆ pro maximální počet sedadel pro cestující vyšší než 9 nebo
 - ◆ pro provoz s posádkou složenou nejméně ze dvou pilotů nebo
 - ◆ letadlo se sklopným rotorem.
- NCO podle přílohy VII část NCO nařízení EU č. 965/2012 - neobchodní provoz jiných než složitých motorových letadel.

- Zvláštní neobchodní provoz podle přílohy VIII část SPO.GEN.005 nařízení EU č. 965/2012 - jakýkoliv provoz mimo obchodní leteckou dopravu, kdy je letadlo použito pro zvláštní činnost, jako je zemědělství, výstavba, snímkování průzkum, pozorování a hlídkování a letecká reklama **bez úplaty** (s výjimkou bodu 1 a 2 písm. c) přílohy VIII část SPO.GEN.005 nařízení EU č. 965/2012 - možnost úhrady nákladů).
- Seznamovací let podle čl. 2 bod 9 nařízení EU č. 965/2012 - jakýkoliv krátký let za úplatu či jinou protihodnotu nabízený schválenou organizací pro výcvik nebo organizací vytvořenou za účelem propagace sportovního či rekreačního létání s cílem získat nové členy či zájemce o výcvik.
- Soutěžní let podle čl. 2 bod 10 nařízení EU č. 965/2012 - jakýkoliv let, kdy je letadlo použito při leteckém závodě nebo soutěži, jakož i při přípravě na letecký závod nebo soutěž či k letu na místo konání závodu nebo soutěže a zpět.
- Letecké veřejné vystoupení podle čl. 2 bod 11 nařízení EU č. 965/2012 - jakákoliv letecká činnost úmyslně prováděná jako letová ukázka nebo jako součást zábavního programu v rámci oznámené akce pro veřejnost, včetně použití letadla pro přípravu na letecké veřejné vystoupení a k letu na místo konání oznámené akce a zpět.

Čl. 6

Podmínky pro osvobození LPH od daně

Problematiku uplatňování osvobození od daně u LPH při jejich příjmu, příp. výdeji upravuje ustanovení § 12 odst. 1 ZoSPD, ve kterém je obsaženo, že uživatel je povinen nárok na osvobození od daně písemně uplatnit u plátce nebo uživatele, včetně odkazu na příslušné ustanovení ZoSPD nejpozději před jejich vydáním, jinak nárok na osvobození od daně nevznikne.

Podmínkou pro osvobození LPH od spotřební daně je jejich přímé použití za účelem poskytování leteckých služeb za úplatu. Při definicích účelu použití, na který se vztahuje osvobození LPH od spotřební daně a jak je definován v ustanovení § 49 odst. 6 ZoSPD se vychází z národní legislativy, a to konkrétně ze zákona o civilním letectví.

Nabytí účinnosti některých ustanovení nařízení EU č. 965/2012 nemá vliv na rozsah činností, které jsou v současné době osvobozeny od spotřební daně. Vliv má pouze na to, které dokumenty může správce daně požadovat při prokazování oprávněnosti uplatňování nároku na osvobození.

Čl. 7

Doklady letové způsobilosti letadel

Doklady letové způsobilosti letadel se rozumí doklady, kterými se potvrzuje, že letadlo je způsobilé letu. Vydává je ÚCL na základě žádosti provozovatele/vlastníka letadla v rozsahu odpovídajícím zamýšlenému druhu provozu a kategorii letadla. Doklady způsobilosti jednotlivých letadel jsou:

- **standardní osvědčení letové způsobilosti** – jsou přesně definována předpisem letové způsobilosti.
- **osvědčení letové způsobilosti ve zvláštní kategorii:**
 - experimentální (experimental) – patří sem letadla určená pro zkoušení nových koncepcí, nového použití letadla schváleného typu, výcvik posádek žadatele, účast na leteckých závodech, průzkum trhu, atd.
 - pro zvláštní účely (restricted) – patří sem letouny a vrtulníky určené pro zemědělské, lesní a stavební práce, hlídkování, letecké reklamy, geologický průzkum atd.

- pro omezené použití (limited) – patří sem letadla, která nebyla konstruována podle civilních předpisů letové způsobilosti (např. převzata z vojenského provozu). Jejich použití je možno povolit se zvláštními omezeními (nekomerční provoz).
- **osvědčení hlukové způsobilosti** – je vydáváno ve shodě s Úmluvou o mezinárodním civilním letectví, ze dne 7. prosince 1944, a na jejím základě vydaného předpisu L 16/I Ochrana životního prostředí – Hluk letadel.

Čl. 8

Dokumentace na palubě letadla

Při letech letadel musí být na palubě letová dokumentace odpovídající druhu prováděného letu dle příslušných leteckých předpisů obsahující zejména palubní doklady:

- osvědčení o zápisu do leteckého rejstříku,
- platné osvědčení letové způsobilosti,
- povolení ke zřízení a provozování palubní radiostanice,
- palubní deník/technický deník,
- letová příručka,
- doklad o pojištění zákonné odpovědnosti,
- případně další požadované doklady a dokumentace podle druhu provozu.

Údaje o prováděné činnosti jsou uváděny v palubním/technickém deníku (dále jen „deník“). V případě transferových letadel mohou být v deníku zapisovány činnosti podle nařízení EU č. 965/2012, jako např. CAT, NCO, NCC, vysvětlené výše.

Čl. 9

Vedení evidence

Povinnost vést evidenci vybraných výrobků osvobozených od daně obecně vyplývá z ustanovení § 40 ZoSPD, kdy musí uživatel vést záznamy o vybraných výrobcích:

- převzatých,
- použitých pro účely uvedené v povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně,
- použitých pro jiné účely, než které jsou uvedeny v povolení k přijímání a užívání vybraných výrobků osvobozených od daně,
- odesílaných jinému uživateli,
- vyrobených z převzatých vybraných výrobků.

Pro vedení evidence platí ustanovení § 37 odst. 2 písm. b) až e), odst. 3 až 5 ZoSPD obdobně.

plk. Ing. Naděžda Klewar Slavíková
ředitelka odboru
odbor 23 Daní